

VANALINNA HARIDUSKOLLEEGIUMI HINDAMISJUHEND

ÜLDOSA

Kontseptuaalselt lähtuvad Vanalinna Hariduskolleegeiumi (edaspidi VHK) ja MTÜ Miikaeli Ühenduse (edaspidi MÜ) koolid ühisest hindamisjuhendist. Läbiv hindamissüsteem toimib sünergiliselt väärtustaju kujundamisel ja on oluliseks komponendiks VHK pedagoogilise tegevuse efektiivsuse tagamisel.

VHK kujuneb õpilase jaoks selge väärtussüsteemiga ja kindlustunnet pakkuvaks arengukeskkonnaks juhul, kui nii õpilased, vanemad kui ka pedagoogiline kollektiiv peavad võimalikuks tugineda ühtsetele (VHK haridus- ja kultuurikontseptsioonis selgeks vaieldud) eesmärkidele, tunnustavad tegevuse alusena pedagoogilises kontseptsioonis kokku lepitud põhimõtteid ja toetuvad hinnangutes kõikidele teadaolevatele selgelt fikseeritud kriteeriumitele. Üldiselt korrastatud taustal muutuvad mõistetavaks ka kokkulepitud raamide piires ilmnevad ainespetsiifikaga põhjendatud ja isiksuslikest pedagoogilistest iseärasustest tulenevad hindamisvariatsioonid.

VHK-s käsitletakse põhiprotsessina õpilase arengut. Vastavalt on püütud korraldada hindamine nii, et ta kujuneks õpilase arengut toetavaks. Hindamissüsteemi usaldusväarsuse tõstmiseks on VHK-s riikliku õppekavaga määratletud õpitulemuste hindamise ning käitumise ja hoolsuse hindamise kõrval (Vabariigi Valitsuse 06.01. 2011. a vastu võetud määrusega nr 1 “Põhikooli riiklik õppekava” ning määrusega nr 2 “Gümnaasiumi riiklik õppekava”) kasutatud ka ainepõhiseid eksperthinnanguid ning aineülest õpilase eripära ja arengu diagnostikat.

Hindamisobjekt ja -subjekt VHK-s on käsitletud hindamise objektina pedagoogilises protsessis õpilase tegevuse karakteristikuid, mille jälgimine on oluline tema tegevuse tagasisidestamisel arengu tagamiseks. Hindamine on püütud üles ehitada nii, et õpilane järk-järgult kujuneks hindamise subjektiks.

1. Hindamise üldpõhimõtted

Kogu õppekasvatust protsess VHK-s tervikuna peab olema tagasisidestatud jooksvalt nii, et mitte üksnes formaliseeritud hinnangute kaudu vaid pideva toetumise kaudu arutlusele ja analüüsile kujuneb õpilasel ettekujutus ümbritsevast väärtussüsteemist ja sellele tuginev adekvaatne enesehinnang. Sellel taustal toimivad konkreetsete tagasiside süsteemidena veel:

- Õpitulemuste hindamine
- Käitumise ja hoolsuse (VHK-s tööpanuse) hindamine
- Eksperthinnangud
- Arengudiagnostika

1.1. Teadmiste ja oskuste hindamine

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega. Vajadusel rakendatakse individuaalset õppekava.

Teadmiste ja oskuste hindamisel kombineeritakse numbrilist hindamist viiepallisüsteemis kujundava ja arvestusliku hindamisega. Numbrilist hindamist kasutatakse õpilase teadmiste ja oskuste omandamise hindamiseks. Kui aineõpetaja pole andnud teada teisiti, kasutatakse õpilaste numbrilises hindamises 5 palli süsteemi, kus:

Hinde «5» («väga hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on täiel määral õppekava nõuetele vastav 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «4» («hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi – 75-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «3» («rahuldav») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu – 50-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «2» («puudulik») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu – 20-49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «1» («nõrk») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus ei vasta õppekava nõuetele – 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinnete “2”, “3”, “4” ja “5” puhul võib kasutada ka lisa märget “+” kui töö on sooritatud vastava hinde skaala keskmisest parema tulemusega; või lisa märget “-“ kui töö on sooritatud vastava hineskaala keskmisest nõrgema tulemusega. Aastahinded põhikoolis ning kooliastmehinded gümnaasiumis taandatakse viiepallisüsteemi.

Vastavalt VHK pedagoogilisele kontseptsioonile ja VHK hindamisjuhendi üldosas välja toodud printsiipidele on VHK põhikoolis, gümnaasiumis ja huvialakoolides välja töötatud õpilaste vanust ja osakonna spetsiifikat arvestavad hindamisjuhendid.

Hindamisel eristatakse:

- protsessihindeid: iseloomustavad väiksemahuliste (kuni ühe ainetunni õppemahuga) ainelõikude omandamist ja annavad pidevat tagasisidet õpilasele tema igapäevase õppe efektiivsusest;
- arvestuslikke hindeid: iseloomustavad õpilasele ja tema vanematele terviklike teemavaldkondade omandamise taset;
- kokkuvõtvaid hindeid: on õppeaine poolaasta-, aasta- ning kooliastmehinded.

Hindamine lähtub konkreetse ainevaldkonna eripärast, hinnete eristumine ja arvestuslike hinnete arv on määratud ainevaldkondade kaupa.

Õpilast, kes õpib individuaalse õppekava järgi, hinnatakse vastavalt individuaalses õppekavas ette nähtud hindamise korrale.

Õppeveerandi, poolaasta või kursuse algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende kontrollimise aja ja vormi.

1.2. Käitumise ja hoolsuse hindamine

Käitumise ja hoolsuse hindamisel peab lähtuma, et see toetaks õpilase formeerumist iseseisvaks, vabaks isiksuseks, kes on võimeline otsustama ja kandma vastutust. Vastavalt lähtutakse hindamisel positiivse, kindla distsipliini kontseptsioonist (Lee Canter, *Assertive Discipline*) ning hindamine tugineb VHK pedagoogilises kontseptsioonis fikseeritud väärtussüsteemil. Õpilase käitumise ja hoolsuse hindamisel peetakse oluliseks kooli kodukorra täitmist, üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimist ning õpilase suhtumist õppeülesannete täitmisel.

1.3. Eksperthinnangud

Ainepõhiselt annab iga õpetaja summeeritud eksperthinnangu viiepallisüsteemis

- neljale akadeemilisele parameetrile: akadeemiline tase antud aines, võimekus antud aines, omandamise tempo, tööpanus;
- õpilase motivatsioonile antud aine põhjal: huvi ja tahe;
- õpilase sotsiaalsele integreeritusele: suhtumine teistesse, teiste suhtumine temasse.

Eksperthinnangutes tagasisidestatakse õpilase arengu eripära esimestel kooliastmetel õpilase vanematele. Vanemates kooliastmetes kaasatakse õpilast, toetamaks teda kujunemisel enesehindamise subjektiks. Põhikoolis viiakse eksperthinnangud läbi kaks korda aastas, gümnaasiumis üks kord aastas.

1.4. Arengudiagnostika

Selleks et olla teadlik õpilase võimalustest, aidata tal realiseerida oma eeldusi ja kompenseerida arenguraskusi viiakse igas arengukootsentris (ca kolme aasta tagant) läbi VHK tervisteenistuse poolt, sõltumata õpetajatest, arengudiagnostika. Vaadeldakse:

- võimete dünaamikat;
- isiksusliku heaolu dünaamikat.

2. Hindamise põhimõtted põhikoolis

1. klassi õpilaste õppe tulemuslikkust tagasisidestatakse VHK-s verbaalsete kirjeldavate hinnangutega. Iseloomustades ja analüüsides õpilase saavutusi õpetab õpetaja last ja vanemat tähelepanu pöörama olulistele momentidele aine omandamisel ja tööoskuste kujundamisel. Verbaalsed hinnangud peavad olema üles ehitatud nii, et nad valmistavad last ja vanemat arusaama aine omandamist ja tööpanust iseloomustavate numbriliste hinnangutest järgmisel õppeaastal. Sõnaliste hinnangute kasutamise põhimõtted ning hinnangute andmise tingimused ja kord sätestatakse õppeaineti kooli õppekavas.

1. klassi õpilastele antakse teadmiste ja oskuste kirjallikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid poolaasta ja õppeperioodi lõpul. Kokkuvõtvad sõnalised hinnangud kirjeldavad õpilase teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes ning üldpädevusi lähtuvalt õpilasele rakendatud õppekava nõuetest.

2.-9. klassini antakse I ja II poolaasta lõpul õppe tulemuslikkust tagasisidestades numbriline hinnang.

Lisaks aine omandamisele hindab õpetaja ka õpilase tööpanust ja käitumist. Hinnang tööpanusele aitab õpilasel mõista kas tema pingutusi õppes peetakse piisavaks või mitte. Nii aitab tööpanuse teadvustamine õpilasel tähtsustada tahtelist tegevust ning aitab tal kasutada olemasolevaid ressursse. Tööpanust hinnatakse hinnetega «eeskujulik», «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav». Käitumist hinnatakse hinnetega «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav».

Põhikooli III kooliastmes sooritavad õpilased läbivatest teemadest lähtuva ja õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtöö temaatika ja korraldust kirjeldatakse kooli õppekavas.

Õpilasele, kelle poolaastahinne on «puudulik» või «nõrk» või on jäetud välja panemata, määratakse selles õppeaines järgmiseks poolaastaks individuaalne õppekava ja/või muu tugisüsteem (logopeediline abi, parandusõpe jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Õppeaine aastahinne pannakse välja poolaastahinnete alusel.

Kui õppeaine poolaastahinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, arvestatakse aastahinde väljapanekul, et õpilase vastaval poolaastal omandatud teadmised ja oskused vastavad hindele «nõrk».

9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

3. Hindamise põhimõtted gümnaasiumis

Nii riikliku õppekava järgi sätestatud kohustuslikes õppeainetes, õppesuunaainetes kui ka erialaainetes on protsessi- ja kursusehinded viie palli süsteemis, lubatud on ka “arvestatud” (“A”) ja “mittearvestatud” (“MA”).

Õpilase poolt tegemata jäänud hindeline töö märgitakse Stuudiumis märkega “T” (“tegemata”) ning kui õpilane ettenähtud aja jooksul tööd ei tee või ei esita, loetakse töö mitte arvestatuks ning Stuudiumis asendatakse “T” märkega “MA”.

Tervisest tingitud erivajadustega õpilaste hindamisel lähtutakse iga õpilase eripärast ning VHK gümnaasiumi tervisenõukogu otsusest.

Gümnaasiumiastmes pannakse välja õppeaine kursusehinded ning 12. klassi lõpus kooliastmehinded. Kursusehinne kujuneb kursuse jooksul saadud hinnetest ning hinde välja panemisel arvestab õpetaja tööde kaalukust ning on sellest õpilasi kursuse alguses informeerinud.

Kui kursusehinne on “mittearvestatud” ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, arvestatakse õppeaine kooliastmehinde väljapanekul, et vastava kursuse vältel omandatud teadmised ja oskused vastavad hindele «nõrk».

Kooliastmehinne pannakse välja õppeaine 10.-12. klassi kursusehinnete alusel viie palli süsteemis. Valikkursuste hindamisel võib kasutada hinnanguid “arvestatud” ja “mittearvestatud”.

Gümnaasiumiõpilane peab gümnaasiumi jooksul sooritama õpilasuurimuse või praktilise töö, mis sätestatakse VHK praktiliste tööde ning uurimistöõde läbiviimise korras ning hindamisjuhendis.

Gümnaasiumi koolieksam põhineb õppesuunaainetel. Koolieksamist on vabastatud õpilased, kes on sooritanud kõik õppesuuna kursused vähemalt hindele “rahuldav”. Koolieksami hinde panemisel arvestatakse gümnaasiumi jooksul läbitud õppesuunaainete kursusehinnetega.

Gümnaasiumiastmes käitumist ning tööpanust Stuudiumis eraldi ei hinnata. Aineõpetaja võib lisada tähelepanekuid käitumise ja tööpanuse kohta kursusehinde kommentaaridesse.

Täpne gümnaasiumi hindamise kord on sätestatud VHK Gümnaasiumi kodukorras (punkt 3.2)

4. Konsultatsioonid ja järeltööd

Konsultatsioonide ja järeltööde korraldamine põhikoolis ja gümnaasiumis peab toetama õpilase eneseanalüüsi oma teadmiste ja oskuste kohta erinevates ainevaldkondades ning initsiatiivi puuduste kõrvaldamiseks ning toimetulekuks. Teisalt peab õpilaste järeleaitamine ja järeltööde

tegemine olema korraldatud selliselt, et õpetaja tööaeg oleks otstarbekalt planeeritud ja aineseksioonisiselt kolleegid üksteist toetada saaksid.

4.1. Konsultatsioonid

Konsultatsioonid korraldatakse pealelõunasel ajal selliselt, et põhiainetes on iga päev üks tund kaetud antud aine õpetajaga (ainetes, kus on see võimalik), kes saab õpilast konsulteerida. Konsultatsiooni saamiseks on õpilasel vaja pöörduda konkreetse õpetaja poole. Lepitakse kokku teema, milles konsultatsiooni vajatakse ning valitakse võimalikest aegadest endale sobiv, mis ei kattuks huvialakoolide ja/või treeningutega. Vajadusel võib õpilase konsultatsiooni kokku leppida õppealajuhataja või klassijuhataja. Õpetajate konsultatsioonide ajad on avaldatud kooli kodulehel.

4.2. Järeltööd

Aineõpetaja poolt määratud järeltööde teostamine on üldjuhul korraldatud kirjalike töödena. Õpilasel on õigus järeltööd sooritada juba arvestusliku töö toimumise päevale järgneval päeval.

Järeltööde tegemiseks on üldjuhul õpilasel aega 10 päeva. Pikema haiguse või muul põhjusel koolist puudumise korral määratakse tähtajad kokkuleppel aineõpetajaga. Selle aja jooksul on igal õpilasel võimalus leida just talle sobiv aeg, millal tööd kirjutada või vajadusel enne seda veel õpetajaga konsulteerida. Järeltöö tegemise aja ja koha määrab vastava aine õpetaja. Gümnaasiumis võib järelvastamine toimuda koolis ka fikseeritud päeval vaheajal, kui tehtavad tööd on mahukad ning perioodi jooksul on keeruline sobivat aega leida.

Õpilane on kohustatud õpetajat eelnevalt informeerima, kui ta kokkulepitud ajal ei saa järeltööd teha ning seejärel määratakse uus aeg. Kui õpilane ei ilmu kokkulepitud ajal järelvastamisele ning puudumiseks ei ole mõjuvat põhjust, on õpetajal õigus keelduda uue järelvastamise võimaluse andmisest.

Positiivset hinnet saab õpilane parandada õpetajaga kokkuleppel, aga õpetaja ei ole kohustatud positiivse hinde parandamist võimaldama.

5. Õpilase järgmise klassi üleviimine

Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.

1.–3. kooliastmes viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks.

Keskharidust omandav õpilane arvatakse koolist välja juhul, kui tal on ühe õppeaasta jooksul kolme või enama õppeaine pooled kursusehinded kas «nõrgad» või «puudulikud» ning tema õppeaega ei ole individuaalse õppekava kohaselt pikendatud.

12. klassi õpilast õppe- ja eksamiperioodil koolist välja ei arvata. 12. klassi õpilane arvatakse enne kooliaasta lõppu koolist välja, kui ta ei täida gümnaasiumi lõpetamise tingimusi ning tema õppeaega ei ole individuaalse õppekava kohaselt pikendatud.

Täiendavad alused gümnaasiumist väljaarvamiseks on sätestatud VHK Gümnaasiumi kodukorras (punkt 7).

6. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmine

Kui poolaasta või kursuse lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aasta - või kooliastmehinne «puudulik» või «nõrk» või anda samaväärne kokkuvõttev sõnaline hinnang, jäetakse õpilane täiendavale õppetööle, et toetada tema õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamist. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu ning info selle kohta kantakse Stuudiumisse. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid.

Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.

1.–3. kooliastmes ning gümnaasiumis õpilasi klassikursust kordama ei jäeta. Erandjuhul võib õppenõukogu põhjendatud otsusega jätta õpilase klassikursust kordama, kui

- õpilase tervislik seisund ei ole võimaldanud õppeaastat piisavas mahus läbida ning selle kohta on olemas ka arstitõend;

- õpilasel on kolmes või enamas õppeaines pandud välja aastahinne «puudulik» või «nõrk», täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.

Vanalinna Hariduskolleegiumi hindamisjuhendist juhinduvad:

- VHK põhikool
- VHK gümnaasium
- VHK muusikakool
- VHK kunstikool
- VHK teatrikool
- VHK koostööpartner MÜ Keeltekeskus
- VHK koostööpartner MÜ Täppisteaduste kool